

การแพร่กระจายและความหลากหลายทางชีวภาพของไพรีโนไลเคนบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย

ขจรศักดิ์ วงศ์ชีวรรัตน์*¹ พชร มงคลสุข¹ และ กัญชกร บุญประกอบ¹¹หน่วยวิจัยไลเคน ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

*อีเมลล์: kvongshewarat@hotmail.com

ไพรีโนไลเคนเป็นไลเคนกลุ่มครัสโตส มีลักษณะยึดติดแน่นกับที่เกาะอาศัยและสร้างส่วนสืบพันธุ์แบบเพอริธีเซีย ไลเคนกลุ่มนี้สามารถพบได้ทั่วไปในสภาพป่าหลายชนิดของประเทศไทย เช่น ป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าดิบชื้น ป่าดิบเขา และป่าชายเลน จากการรวบรวมตัวอย่างไลเคนในพื้นที่ภาคเหนือ 5 จังหวัด ได้แก่ น่าน พิชณุโลก ตาก สุโขทัย และ เพชรบูรณ์ ระหว่างเดือนมกราคม 2552 - ธันวาคม 2553 บนพรรณพืช 10 ชนิด ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 200-500 เมตรจากระดับน้ำทะเล รวบรวมตัวอย่างได้ 100 ตัวอย่าง สามารถจำแนกไพรีโนไลเคนจำนวน 18 ชนิด ใน 7 สกุล ได้แก่ *Arthopyrenia*, *Campylothelium*, *Clathroporina*, *Laurera*, *Porina*, *Pyrenula* และ *Trypethelium* โดยทำการศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา นิเวศวิทยา และจัดทำแผนที่การกระจายพันธุ์ของไลเคนกลุ่มนี้ โดยพบว่า *Laurera benguelensis* และ *Pyrenula anomala* มีการแพร่กระจายมากที่สุดในพื้นที่ศึกษา

คำสำคัญ: ความหลากหลายทางชีวภาพ, ไพรีโนไลเคน, ประเทศไทย

Distribution and Biodiversity of Pyrenolichens in Northern part of Thailand

Kajonsak Vongshewarat*¹, Pachara Mongkolsuk¹ and Kansri Boonpragob¹¹Lichen Research Unit, Department of Biology, Faculty of Science, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Bangkok, 10240

*e-mail: kvongshewarat@hotmail.com

Pyrenolichens are a common group of crustose lichens which having crust-like growth form attached directly to substrate surface and produced fruting body call "perithecia". Species diversity of tropical pyrenolichens has been found in various habitats i.e. dry dipterocarp, dry evergreen, moist evergreen, hill evergreen and mangrove forests. The specimens were collected from 5 Provinces in Northern part of Thailand: Nan, Phitsanulok, Tak, Sukhothai and Phetchabun provinces. The study was performed by sampling collection on ten host trees species of at elevation 200-500 meters from January 2009 to December 2010 and a total of 100 specimens were collected within the studied areas. The taxonomic identification revealed 18 species in 7 genera: *Arthopyrenia*, *Campylothelium*, *Clathroporina*, *Laurera*, *Porina*, *Pyrenula* and *Trypethelium*. Morphological and ecological descriptions and distribution maps of these groups were observed and presented. The most widely distributed species are *Laurera benguelensis* and *Pyrenula anomala*.

Keywords: Biodiversity, Pyrenolichen, Thailand